

prof. dr hab. Zdzisław Stolarczyk
Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego
w Krakowie
Wydział Instrumentalny
Dziedzina: Sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka

Kraków, 12 listopada 2022

RECENZJA POWTÓRNA

w postępowaniu doktorskim mgra Pawła Maliczowskiego

Dotyczy:

Uchwały nr 12/2021 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2019 w sprawie wszczęcia przewodu doktorskiego mgra Pawła Maliczowskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz Uchwały 23/2021 Rady Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu z dnia 19 marca 2019 w sprawie wyznaczenia mojej osoby recenzentem pracy doktorskiej mgra Pawła Maliczowskiego: *Bogactwo możliwości sonorystycznych i artykulacyjnych puzonu w kontekście współczesnych środków wyrazu artystycznego zastosowanych w wybranych kompozycjach*. Pierwsza wersja pracy doktorskiej wymagała uzupełnienia i poprawienia, aby można było stwierdzić, czy spełnia stosowane wymogi ustawowe. Pierwsza recenzja z dnia 15 czerwca 2021 dawała Doktorantowi możliwość poprawienia pracy doktorskiej na podstawie §6 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadaniu tytułu profesora (Dz. U. z 2019 r., poz. 261). **Niniejsza recenzja odnosi się do poprawionej wersji pracy doktorskiej dostarczonej mi dnia 14 października 2022.**

Zlecniodawca recenzji:

Zleceniodawca recenzji:

Rada Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu, pismo z dnia 19 marca 2021 dotyczące napisania recenzji oraz z dnia 14 października 2022 z prośbą o napisanie ponownej recenzji odnoszącej się do poprawionej wersji dysertacji. Zlecenie podjęte w oparciu o Ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w dziedzinie sztuki (Dz. U. z 2017 r., poz. 1789), §2 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 261) oraz §6 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadaniu tytułu profesora (Dz. U. z 2019 r., poz. 261).

Do pisma z dnia 14 października dołączono:

- Uzupełnioną wersję dzieła artystycznego
- Poprawioną i uzupełnioną wersję części pisemnej pracy doktorskiej

Uzupełniona i poprawiona przez Kandydata dokumentacja przekazana mi została drogą elektroniczną.

Podstawowe informacje o Kandydacie:

Mgr Paweł Maliczowski pochodzi z Przemyśla. W rodzinnym mieście ukończył Ogólnokształcącą Szkołę Muzyczną II stopnia w klasie puzonu mgr Stanisława Baryły. Następnie ukończył Akademię Muzyczną im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu w klasie dra hab. Michała Mazurkiewicza. Swoje umiejętności doskonalił także pod okiem Eliota Chasanova podczas Kursów Interpretacji Muzycznej w Dusznikach Zdroju. Kandydat jest laureatem wielu nagród i wyróżnień w konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych. Na szczególne wyróżnienie w tym aspekcie zasługują: I nagrody w Ogólnopolskim Festiwalu Puzonowym (edycje 2001, 2002 i 2003) oraz wyróżnienie w Międzynarodowym Konkursie Gry na Instrumentach Dętych Blaszanych w Gdańsku (2002). Doktorant jest aktywnym muzykiem. Występuje jako solista, kameralista oraz muzyk orkiestrowy. Potwierdzeniem jego bogatej

i szerokiej działalności jest spis koncertów (obejmujący lata 2001-2019) znajdujący się w dokumentacji. Centrum obecnej działalności artystycznej Kandydata stanowi praca w orkiestrze Narodowego Forum Muzyki we Wrocławiu, gdzie zatrudniony jest na stanowisku muzyka solisty (w grupie puzonów). Ponadto regularnie współpracuje z wieloma orkiestrami symfonicznymi, kameralnymi i operowymi. Jest członkiem kilku działających zespołów kameralnych – kwintetu dętego blaszanego *Wratislavia Brass* oraz Wrocławskiego Chóru Puzonowego, którego jest współzałożycielem. Mgr Paweł Maliczowski od 2004 roku prowadzi także działalność pedagogiczną. Pracę jako pedagog rozpoczął w Zespole Szkół Muzycznych w Wałbrzychu, zastępując nauczyciela prowadzącego klasę puzonu. W latach 2004-2006 prowadził klasę puzonu i sakshornu w Państwowej Szkole Muzycznej w Legnicy, a następnie klasę puzonu w Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej oraz Szkole Muzycznej nr 2 we Wrocławiu. Kandydat legitymuje się posiadaniem kwalifikacji do prowadzenia orkiestry dętej w szkołach muzycznych II stopnia. Prowadzi także orkiestrę dętą w Wiszni Małej, gdzie koordynuje również pracami Stowarzyszenia Muzyczna Wisznia Mała. Od 2004 roku jest pracownikiem Akademii Muzycznej im. K. Lipińskiego we Wrocławiu. Doktorant brał także udział w pracach komisji podczas konkursów i przesłuchań oraz prowadził kursy i warsztaty.

Z nadesłanej dokumentacji wynika, że mgr Paweł Maliczowski ubiega się o nadanie stopnia doktora sztuki po raz pierwszy.

Ocena dokumentacji

W pierwszej recenzji z dnia 15 czerwca 2021 zawarłem szereg krytycznych uwag dotyczących przedstawionej dokumentacji. Zwróciłem Doktorantowi uwagę na liczne uchybienia: „literówki”, brak wyjustowania tekstu, niekonsekwencję w stosowaniu wielkich i małych liter i inne liczne podobnego typu błędy. Moją uwagę zwróciły wówczas także błędy natury merytorycznej oraz niedostateczna jakość zeskanowanych dokumentów. Niektóre skany wykonane zostały na tyle nieprecyzyjnie, iż nie mogły one stanowić podstawy do właściwej oceny dorobku Kandydata. Wiele do życzenia pozostawiał również zastosowany język. W dokumentacji datowanej na 14 października 2022 zdecydowana większość dokumentów została poprawiona. Kwestionariusze osobowe zostały wypełnione w sposób należyty, a całość dokumentacji

uszeregowana jest tematycznie i chronologicznie. Przeważającą część skanów Kandydat poprawił, choć i tym razem doszukałem się dokumentów o tak głębokim stopniu zaczernienia, iż odczytanie zawartych w nich informacji jest poważnie utrudniona. Doktorant poprawił również tabele zawierające spis wydarzeń artystycznych z jego udziałem. Poprawa w odniesieniu do pierwotnej wersji jest tu znacząca, tym niemniej uważam, że nadal można było je przygotować lepiej (niektóre z wierszy niepotrzebnie podzielone zostały pomiędzy sąsiednie strony, co utrudnia analizę przedstawionych informacji). Znacznej poprawie uległ styl wypowiedzi zwłaszcza w obrębie przedstawionej koncepcji pracy doktorskiej. Użyty język jest dopracowany, zrozumiały oraz pozbawiony zbędnych zawiłości słownych. Niestety jestem zmuszony ponownie zaprotestować przeciwko zamieszanu w jakiegokolwiek dokumentacji naukowej kopii umów o pracę lub innych umów cywilno-prawnych zawierających dane poufne, m.in. informacje podatkowe i szczegóły dotyczące wysokości otrzymanego honorarium. W przypadku chęci umieszczania tego typu skanów w dokumentacji istnieją sposoby edycji umożliwiające zasłonięcie lub wymazanie tego typu wrażliwych danych.

Biorąc pod uwagę jakość dostarczonej w dniu 14 października 2022 dokumentacji i zawarte w niej informacje stwierdzam, iż w obecnej formie, mimo kolejnych uchybień, **daje ona czytelny obraz do pozytywnej oceny dorobku artystycznego i pedagogicznego Kandydata.**

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgra Pawła Maliczowskiego *Bogactwo możliwości sonorystycznych i artykulacyjnych puzonu w kontekście współczesnych środków wyrazu artystycznego zastosowanych w wybranych kompozycjach* składa się z dwóch części stanowiących nierozdzielną całość: dzieła artystycznego w postaci nagrań zapisanych na płycie CD oraz części pisemnej.

Promotorem dysertacji jest prof. Mieczysław Stachura.

Dzieło artystyczne – zapisane na płycie CD zawiera nagranie sześciu utworów skomponowanych na puzon solo, na puzon z towarzyszeniem fortepianu lub zespół kameralny z udziałem puzonu:

1. Benedykt Konowski – *Dyptyk polski na puzon solo*
2. Mirosław Gąsieniec – *Scherzo in memoriam Witold Lutosławski*

3. Mirosław Gąsieniec – *Capriccio*
4. Folke Rabe – *Basta*
5. Ewa Podgórska – *Sekstet dęty*
6. Adam Porębski – *MUTAcje na puzon solo*

W odniesieniu do poprzedniej wersji dzieła artystycznego zostało ono rozszerzone o kompozycję Adama Porębskiego *MUTAcje na puzon solo*.

Współwykonawcami nagranych utworów są:

- Mirosław Gąsieniec – fortepian
- Karolina Stalmachowska – obój
- Maciej Dobosz - klarnet
- Alicja Kieruzalska – fagot
- Aleksander Kobus – trąbka
- Mateusz Feliński – waltornia

Kandydat uzupełnił informację o wykonawcy partii waltorni (Mateusz Feliński) w utworze Ewy Podgórskiej *Sekstet dęty*, której brakowało w pierwotnej wersji pracy doktorskiej.

W obecnej wersji dokumentacji znalazły się także oświadczenia współwykonawców o realizacji koncepcji artystycznej Kandydata oraz informacje o dacie i miejscu dokonania nagrań, a także nazwiska reżyserów nagrań. Oświadczeń reżyserów dźwięku w dokumentacji ponownie nie zamieszczono. Moje wątpliwości budzi niekonsekwencja w podawaniu tytułów naukowych współwykonawców. Na ostatniej stronie części opisowej (str. 113), Doktorant zamieścił szczegółowe informacje dotyczące poszczególnych nagrań ze składem współwykonawców włącznie. Nie podał tu stopni naukowych w przeciwieństwie do nadruku na płycie CD, który takowe zawiera. Z moich informacji wynika jednak, że poza dr hab. Mirosławem Gąsieńcem oraz dr Aleksandrem Kobusem, co najmniej jeden z pozostałych współwykonawców może poszczycić się stopniem doktora. Kandydat jednak nie zamieścił takiej informacji.

Dostarczona druga płyta CD zawierająca część artystyczną dysertacji ponownie świadczy o wysokich kwalifikacjach Kandydata w obszarze gry na puzonie. Grę mgra Pawła Maliczowskiego cechuje piękny, ciepły i nasycony alikwotami dźwięk, który Doktorant kształtuje swobodnie w całej skali instrumentu. Kandydat umiejętnie operuje dynamiką, dbając o niuanse

artykulacyjne i estetykę brzmienia. Stronę artystyczną nagrania oceniam wysoko. Interpretacje Kandydata są przemyślane, spójne, logiczne i efektowne zarazem. We wszystkich utworach przedstawionych na płycie CD Doktorant imponuje całą paletą umiejętności warsztatowych, poczynawszy od błyskotliwej techniki, plastycznego operowania dynamiką, nieskazitelną intonacją, pięknym dźwiękiem, po dojrzałość muzyczną i wrażliwość na elementy artystyczne utworu. Druga wersja części artystycznej pracy doktorskiej, w stosunku do pierwotnego jej wariantu zawiera kompozycję Adama Porębskiego - *MUTacje na puzon solo*. Podkreślić i docenić należy fakt, że utwór ten został dedykowany Doktorantowi. Dzieło zawiera wiele elementów doskonale wpisujących się w *meritum* tematu pracy. Kandydat w nagraniu zaprezentował, że nie tylko opanował zagadnienia związane z możliwościami sonorystycznymi i artykulacyjnymi puzonu pod względem teoretycznym, ale również i praktycznym. Ponadto uwagę w nagraniu dzieła Adama Porębskiego zwraca uwagę niezwykła swoboda, z jaką Doktorant gra w wysokim rejestrze skali gry puzonu. Czyni to z lekkością, finezją, bez przejawów używania siły oraz z wysoką jakością barwy dźwięku. Zasluguje to na najwyższe uznanie.

W stosunku do pierwotnej wersji, obecna płyta CD została dopracowana pod względem brzmieniowym. Poziomy głośności zostały wyrównane, i choć wyraźnie słychać, iż poszczególne kompozycje zarejestrowane zostały w różnych środowiskach dźwiękowych, całości słucha się z zainteresowaniem i przyjemnością. Na podkreślenie zasługuję bardzo dobra, stojąca na wysokim poziomie artystycznym współpraca Kandydata z pianistą, będącym zarazem kompozytorem dwóch utworów stanowiących elementy dzieła artystycznego.

Nowa wersja części pisemnej dysertacji liczy 113 stron. Oceniam ją jako właściwą pod względem objętościowym. Część pisemna ponownie podzielona została na siedem rozdziałów. Kłóci się to nieco z przedstawioną w koncepcji pracy budową, w której Doktorant planował schemat oparty na pięciu rozdziałach. Z przedstawionej w dokumentacji koncepcji pracy doktorskiej wynika ponadto, że Kandydat planował stworzenie: „wykazu najbardziej reprezentatywnej literatury puzonowej zawierającej współczesne środki wyrazu”. W dostarczonej mi pracy takiego fragmentu nie znajduję. Pierwszy rozdział w obecnej wersji części opisowej prezentuje rozwój puzonu w ujęciu historycznym. Drugi – jego usytuowanie w twórczości muzycznej na przestrzeni lat. Rozdział trzeci traktuje o anatomii i neurofizjologii narządów aparatu oddechowego w procesie kształtowania materii dźwiękowej w grze na instrumentach dętych. Czwarty rozdział Doktorant poświęca opisowi zadęcia. Piąty rozdział traktuje o sposobach

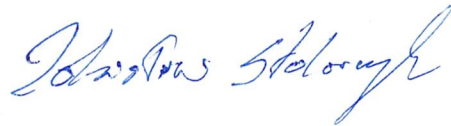
tworzenia niekonwencjonalnych środków sonorystycznych, artykulacyjnych i perkusyjnych na puzonie. Z kolei w rozdziale szóstym Autor opisuje akcesoria umożliwiające tworzenie alternatywnych barw dźwięku oraz efektów sonorystycznych w grze na puzonie. Ostatni, siódmy rozdział zawiera biogramy kompozytorów, których dzieła zarejestrowano w nagraniu oraz analizę opisową ich twórczości z udziałem puzonu. Ponadto część pisemna zawiera: wstęp, zakończenie, bibliografię, spis źródeł internetowych oraz wykaz utworów zarejestrowanych na nośniku CD.

W porównaniu do pierwszej wersji części pisemnej, obecna jest zdecydowanie bardziej dopracowana. Autor skutecznie wyeliminował wskazane w pierwszej recenzji zaistniałe niedoskonałości. W wersji otrzymanej 14 października 2022 roku nieliczne błędy, które znalazłem pozostają bez wpływu na wysoką jakość edytorską całości. Znaczej poprawie uległa także jakość zastosowanych w tekście fotografii oraz ilustracji. W drugiej wersji są one czytelne (z jednym drobnym wyjątkiem na stronie 80). Autor zdecydował się także na numerację taktów w przypadku podawania przykładów nutowych. Przede wszystkim znacznej poprawie uległ w pracy styl wypowiedzi. Autor posługuje się językiem naukowym, stosując bogate słownictwo i poprawną polszczyznę.

Część pisemna zyskała również na wartości pod względem merytorycznym. Z dużym zaciekawieniem przeczytałem zwłaszcza rozdziały III i IV poświęcone wątkom anatomicznym oraz warsztatowym. Patrząc w ujęciu porównawczym na obydwie wersje części opisowej dysertacji stwierdzam ponadto, że Kandydat w znacznym stopniu podniósł także wartość rozdziałów V i VI. Zawarte w ww. fragmentach informacje i spostrzeżenia są właściwe oraz czytelnie opisane. Autor powołuje się na liczne źródła i przykłady zaczerpnięte z kompozycji spoza kręgu nagranych i poddanych analizie, czym uwypukla wątek badawczo-naukowy. W zakończeniu części pisemnej mgr Paweł Maliczowski pisze: „[...] niniejsza dysertacja ma charakter kompendium wiedzy szczegółowej z zakresu problematyki związanej z szeroko pojętą techniką gry na puzonie”. Patrząc przez pryzmat rozdziałów III i IV na całość części opisowej, w pełni zgadzam się z powyżej zacytowanym zdaniem. Ponadto, jeżeli przyjąć, że *clue* części opisowej pracy doktorskiej stanowią rozdziały V i VI, stwierdzam, że Kandydat wyczerpał temat.

Konkluzja

Na podstawie §6 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 stycznia 2018 w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzenia czynności w przewodzie doktorskim, w postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadaniu tytułu profesora (Dz. U. z 2019 r., poz. 261) prace doktorską mgra Pawła Maliczowskiego przyjmuję i stwierdzam, że w obecnej formie spełnia ona wymagania określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. z 2017 r. poz. 1789). Tym samym wnoszę o przyznanie Kandydatowi stopnia doktora sztuki w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne.

prof. dr hab. Zdzisław Stolarczyk